VRIJDAG 9 FEBRUARI 1940. VERSCHIJNT EENMAAL PER WEEK VIJF EN DERTIGSTE JAARGANG — No. 6

de arbeid

ORGAAN VAN HET NAT. ARBEIDSSECRETARIAAT
Administratie: Brederodestraat 17-17a, Amsterdam, West. Tel. 83421

„Wie de werken van Lenin leest, die beluistert daarin een gruwelijke aanklacht tegen dè huidige bolsjewistische politiek. Als Lenin nu nog leefde in het Rusland van Stalin, dan zou hij ter dood worden veroordeeld wegens „anti-bolsjewisme".

„De Nieuwe Eeuw" L.S.

van 18 Januari 1940.

Import van Stalins-Socialisme

Finland wordt een kerkhof

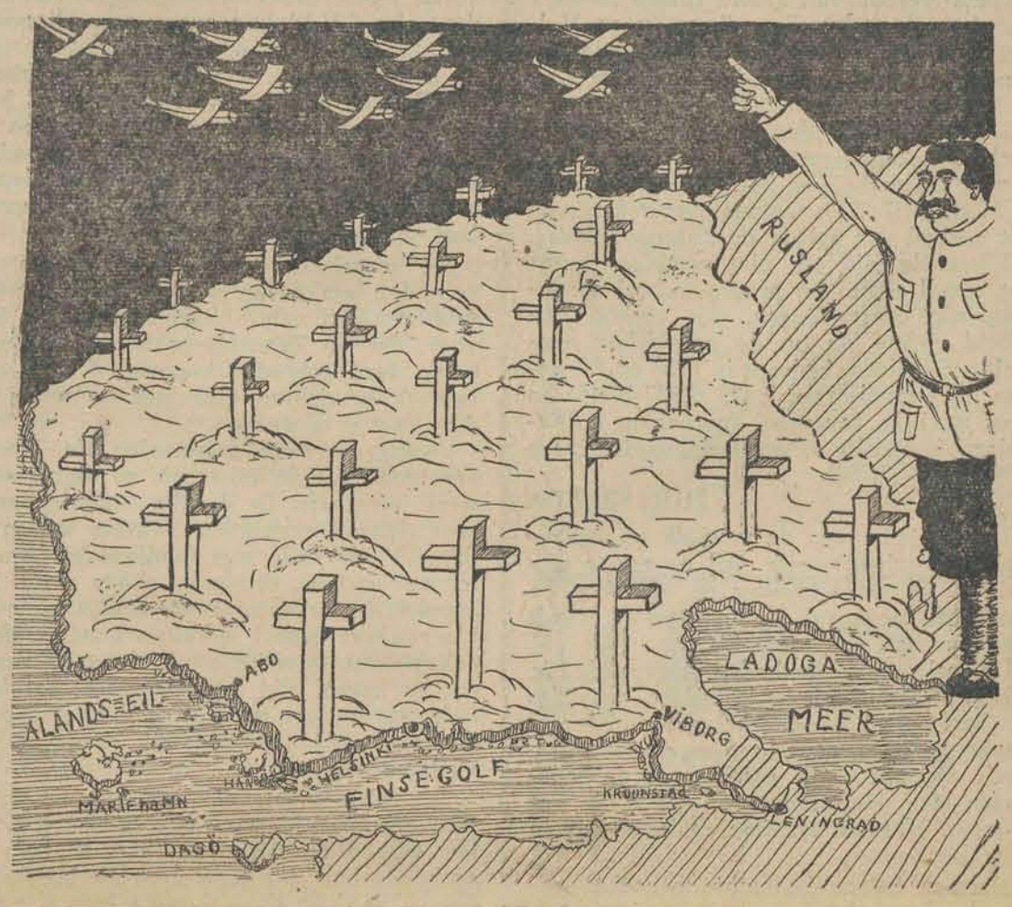

De algemene opvatting over de Russische oorlog tegen Finland komt hierop neer, dat het kleine Finse volk in staat zal zijn stand te houden, zolang de winter in dat deel van Europa blijft bestaan.

Toch krijgen wij reeds nu met berichten te maken, die doen uitkomen, dat verandering van de leiding der Russische troepen tot moeilijke momenten voert voor de zich verdedigende Finnen. Het is uit met de snel op elkaar volgende informaties over zware verliezen, die het Russische leger leed. Gesproken wordt over een veel systematischer opzet van de Russische aanval. Op de Karelische landengte worden door de Russen hardnekkige aanvallen ondernomen, waarbij zij ruim gebruik maken van de moderne techniek en van een ruime voorraad oorlogsmateriaal, die om te beginnen **door de Duitsers** wordt aangevuld. Bijzonderheden daarover verschenen in de laatste tijd en onderstrepen opnieuw, dat Hitler zich volkomen verzoend heeft met de plannen, die Stalin ten opzichte van Finland koestert.

De te Moskou gefabriekte volksregering van Kuusinen heeft blijkbaar alleen dienst gedaan voor het camoufleren van de Russische overval. Volgens Molotov voerde Moskou geen oorlog tegen Finland; vanwege de vriendschap der Sowjet-regering jegens het Finse volk was slechts voldaan aan het beroep der Kuusinen-regering op Moskou om de nodige bijstand te willen verlenen bij het bevrijden van de Finnen uit de klauwen van een tyrannieke en volksvijandige bende van avonturiers, die in Helsinki de lakens uitdeelt. Omdat de Kuusinen-regering zeker niet te kort zou schieten in vriendschap jegens Moskou, daarom werd de gevraagde militaire hulp verleend. Het edele doel van Moskou bestond dus daaruit, de macht te helpen breken van de vijanden van het Finse volk en het scheppen van een „echte" demokratie" in het belang van de Finnen zelf te bevorderen.

Een paar manifesten zijn door de Kuusinen-regering verspreid, doch bleken weinig weerklank te vinden; het verloop van de oorlog toonde duidelijk aan, dat de Russische millioenen zelf en de gehele wereld bedrogen werden, toen de voorstelling ten beste werd gegeven, dat de Finse arbeiders en boeren de regering-Kuusinen met grote sympathie zouden ontvangen.

Het zijn alleen de Stalinisten van alle landen geweest, die geloof hebben geschonken aan **de leugens van Moskou.** Nergens in de wereld is het gelukt aan de internationale arbeidersbeweging aannemelijk te maken, dat het naar de slachtbank drijven van vele duizenden Russen; het ontketenen van oorlogsgeweld in de meest barbaarse vormen; het op touw zetten van talrijke luchtbombardementen, die gruwelijke ellende bezorgen aan de burgerlijke bevolking van Finland de middelen konden zijn om het socialisme te verbreiden.

Het is vandaag al de grote vraag, of Moskou ook maar een ogenblik van plan is de zegeningen van het socialisme over Finland uit te storten en tevens of de regering-Kuusinen werkelijk de teugels van het bewind in handen zal krijgen na de Russische overwinning. Reeds wordt gesproken over de waarschijnlijkheid, dat de overlevende Finnen, voorzover zij niet bijtijds naar Scandinavië uitgeweken zijn, naar uithoeken van de Sowjet-Unie worden overgebracht in ruil waarvoor het land bevolkt zou worden met verplaatste Russen. Zou zich dit in werkelijkheid voltrekken, dan hebben wij met een trouwe navolging te doen van praktijken, die Duitsland toepast in het onder zijn bewind gekomen deel van Polen.

Zou zich dit reeds voor vele Finnen bestaande schrikbeeld niet verwezenlijken, dan kan bij de inschakeling van het veroverde Finland in de huishouding van de Sowjet-Unie nog door socialistische arbeiders van alle landen geen heil gezien worden in dit gruwelijke stukje Stalinistische praktijk. Voor hen zal in geen geval gelden, dat een zodanige uitkomst van de strijd de toegepaste middelen heiligt; zij zullen integendeel er nog sterker dan thans van doordrongen zijn, dat de sedert 30 November door Moskou ontketende oorlog tegen Finland **niet anders dan grote schade aan de strijd van het socialisme toebrengt.** Het moge aan bekrompen, kortzichtige misschien wel gelovige Stalinisten gegeven zijn de stelling te aanvaarden, dat de duivel van het kapitalisme overwonnen moet worden met behulp van de Beëlzebub van het Hitlerse fascisme, klassebewuste proleten denken er niet aan zich bij die nieuwe opvatting aan te passen. Voor hen geldt het oude en eenvoudige begrip, dat het socialisme, dat als vooruitgang voor de mensheid gezien moet worden slechts door de strijd van de arbeiders gebracht zal worden. Voor hen geldt ook vandaag, dat het fascisme in al zijn nuanceringen door het kapitalisme in het leven geroepen werd om de opmars van de socialistische arbeidersbeweging te breken. Het gevolg hiervan is, dat klassebewuste arbeiders, in oude trant op de kracht van het strijdende proletariaat vertrouwende, het fascisme als een gevaarlijke vijand blijven zien — ook wanneer Stalin Duitse hulp ontvangt om zijn veroveringsplannen te kunnen uitvoeren.

Door Socialisme naar Vrede

Vernieling en moord

346 schepen in 5 maanden

(B.) Blijkens een bericht in het „Alg. „Handelsblad" van 2 Febr. 1940, avondblad, ging er alleen gedurende de maand Januari 1940 bijna 200.000 ton scheepsruimte, hetzij door torpedering dan wel door het lopen op een mijn, verloren.

Het opmerkelijke daarbij is, dat de niet aan de oorlog deelnemende, dus z.g. nautrale landen in die maand gezamenlijk niet minder dan 109.420 bruto ton scheepsruimte verloren, terwijl het verlies der oorlogvoerende partijen „slechts" 83.674 ton bedroeg.

Griekenland, Denemarken en Zweden verloren tijdens de gehele oorlogsperiode resp. 4.2, 3.5 en 3.1% van hun koopvaardijvloot. Het verlies van Duitsland, Engeland en Frankrijk bedroeg daarentegen „slechts" resp. 3.6, 2.9 en 2.4%. Het tonnageverlies van Nederland bedroeg 1.6%.

Volgens gepubliceerde gegevens in „Het Volk" van 5 Febr. 1940, avondblad, gingen in de maand Januari 45 neutrale schepen met een gezamenlijke inhoud van 105.356 ton verloren. Het verlies van de oorlogvoerende partijen bedroeg 37 schepen, tezamen metende 113.846 ton. In de eerste maand van dit jaar vielen dus 82 schepen, tezamen metende 219.202 ton aan de zeeoorlog ten offer.

In de achter ons liggende vijf oorlogsmaanden werden in totaal 346 schepen, tezamen metende 1.201.523 ton, tot zinken gebracht. Hierbij zijn 141 neutrale schepen (bijna uitsluitend van kleine neutrale landen) met een inhoud van 380.296 ton, hetgeen neerkomt op ruim 31% van het totaal.

HONDERDEN ZEELIEDEN VONDEN DE DOOD.

Wij beschikken niet over de cijfers van het totaal aantal zeelieden en andere opvarenden, die met het verlies van de honderden schepen in de eerste vijf maanden van de oorlog de dood in de golven hebben gevonden. Maar wij kunnen er van op aan, dat het vele honderden zijn.

Als ons menselijk gevoel in deze barbaarse kapitalistische wereld nog niet afgestompt is, dan moeten de berichten in de pers over de gevolgen van de zee-oorlog, speciaal voor hen, die niet aan de oorlog deelnemen, wel indruk op ons maken. Wij doen hier een greep uit vele informaties:

„Het Zweedse stoomschip „Fram" is Woensdag, na een exploisie, binnen 2 minuten gezonken. Twintig opvarenden, 19 mannen en één vrouw, zijn omgekomen. Een treiler heeft vijf opvarenden opgepikt; zij dreven rond op een vlot. Een zesde zeeman was reeds overleden. De overlevenden, vier Zweden en een Pool, zijn in erbarmelijke toestand in een Schotse haven aan land gezet. Zij waren slechts gekleed in pyama's of onderkleding."

Een ander bericht van dezelfde datum, 2 Februari 1940:

„In Ierland zijn twintig opvarenden van het Griekse s.s. „Eleni Statathou aan land gekomen; de „Eleni Statathou" is Zondag j.l. op de Atlantische Oceaan door een Duitse duikboot getorpedeerd.
De overlevenden verklaarden, dat zij dertien andere opvarenden uit de reddingsboten overboord hadden moeten zetten, daar zij doodgevroren waren."

Dit is slechts een tweetal uit honderden gevallen van naamloos lijden, waaraan de „helden van de zee" gedurende de waanzinnige zee-oorlog dagelijks bloot staan.

Dagenlang zwerven op de woelige zee in reddingsboten of op een vlot in barre koude, vaak zonder eten of drinken. Voorzover de ongelukkigen niet doodvriezen, verhongeren zij wel, of zij worden krankzinnig van de dorst.

„Wij blijven varen", zeggen de moedige ridders aan de wal, inplaats dat men er zich over verbaast, dat de zeelieden, wier arbeidsvoorwaarden in de afgelopen jaren door de reders belangrijk werden verslechterd, steeds weer bereid zijn om onder de huidige, voor hen zo riskante omstandigheden zee te kiezen.

DE NEUTRALE N.S.B.

Duitse Propaganda

De Haagse „Avondpost" (geciteerd in de „N.R.C." van 2 Februari) schreef over de „strikte neutraliteit" van de N.S.B. het volgende:

„Er zijn geen mensen in ons land die harder roepen, dat Nederland strikt neutraal moet zijn dan de nationaal-socialisten. Maar er is geen krant in ons land, die zich scherper aan de zijde van een der oorlogvoerenden stelt, dan het „Nationale Dagblad" van de N.S.B.

Uit een hoofdartikel over Hitlers rede knippen wij deze passage:

„Thans staat Duitsland voor zijn nieuwe taak: de ontsluiting van Ruslands onmetelijke rijkdommen. Onder de leiding der Duitse deskundigen is de economische opbouw begonnen, die welvaart en geluk moet brengen aan de Duitse en Russische volken. Met verbetenheid geschiedt deze opbouw; met verbetenheid wordt de militaire organisatie voltooid om de vijanden van deze opbouw te verslaan. Zo staat opbouw tegen vernieling; volkerenverzoening tegen volkerenhaat; vrede tegen oorlog".

Neutraliteit! Hoe zalig is de glimlach, die door de kolommen van het „Nationaal Dagblad" glijdt bij die nieuwe taak, om „welvaart en geluk" te brengen, óók aan het Russische volk. Dat lieve, goede, dappere bolsjewieken-land, nietwaar? Precies een jaar geleden (de Arbeiderspers herinnert er aan) sprak Hitler:

„Een in een bolsjewistische chaos verzinkend Duitsland zou het ganse avondland in een crisis hebben gestort, waarvan de omvang buiten ons voorstellingsvermogen gaat. Slechts bekrompen eilandbewoners kunnen zich inbeelden, dat de rode pest voor de heiligheid der demokratische idee, of bij de grenzen van niet geïnteresseerde staten halt zou hebben gehouden."

„De rode pest". Zo sprak Hitler een jaar geleden. En wie herinnert zich niet de strijdkreet: „Mussert of Moskou?" Thans heet het suikerzoet in het „Nationaal Dagblad", dat de taak van Duitsland ook is te strijden voor welvaart en geluk in het land van „de rode pest", het rijk van den trouwen bondgenoot. Maar van neutraliteit gesproken — er is geen pers zó on-neutraal als die van de N.S.B."

Wij, die alle dagen „Het Nationale Dagblad" zien en eenmaal per week „Volk en Vaderland", weten, dat de Mussertpers tegenover Duitsland en Hitlers grote daden precies zo staat als „Het Volksdagblad" tegenover Stalinland en Stalin.

Stelselmatig ophitsing tegen de „echte oorlogsdrijvers" Engeland en Frankrijk komt in de beide kranten naar voren; het natuurlijke gevolg van het innige bondgenootschap tussen Moskou en Berlijn en van de overeenkomstige verering van het leiderschap.

Hoe dik de pro-Duitse propaganda door Musserts pers bedreven wordt, liet „Volk en Vaderland" van 26 Januari zien. Onder een allermisselijkste tekening van vier naakte negers met hoge dop, de lans in de hand, dit onderschrift met vette letter:

„Twee millioen negers zullen als „Franse soldaten" in het Franse leger vechten tegen Duitsland. Dit is de methode der Franse demokratische machthebbers, „om de Europese beschaving te redden". Wie enig besef heeft van de noodzakelijkheid, eigen rasbewustzijn te versterken — hetgeen niets te maken heeft met rassenwaan — zal begrijpen, dat het hoog tijd wordt, de Nederlandse demokratische krantenschrijvers, die thans dit Europese schandaal verheerlijken, voorgoed tot bezinning te brengen."

Waarom is deze voorstelling van zaken **bestanddeel van pro-Duitse bewerking van de publieke opinie,** die de N.S.B. tot haar plicht rekent?

Omdat het gebruik van gekleurde troepen door imperialistische machten voor haar imperialistische belangen internationaal is.

Had Duitsland koloniën dan zou het gekleurde soldaten voor **zijn** belangen gebruiken. In de eerste wereldoorlog gebeurde dat dan ook.

Waarom is die voorstelling van zaken **door en door onwaarachtig?**

Omdat de **Nederlandse** koloniale overheersing door de jaren heen gekleurde troepen gebruikt heeft bij het uitbreiden van haar macht. Dat gebeurde bij alle koloniale expedities. Indonesiërs werden tegen Indonesiërs gebruikt. Geraffineerd werd er voor gezorgd de ene nationaliteit tegen een andere nationaliteit, die zich tegen de invoer van Westerse beschaving verzette.

De Mussert-pers weet dat. Rost van Tonningen weet dat. Mussert weet dat. Herhaaldelijk blijkt uit de pers der Hollandse Nazi's, dat zij die praktijken van de Nederlandse overheersing goedkeurde.

Daarom is er niet alleen sprake van pro-Duitse instelling in alle informaties der Mussert-Nazi's, maar ook van **doorzichtige dubbelzinnigheid en brutale onwaarachtigheid.**

Verslag Arbeidsinspectie over 1938.

(B.) Het Centraal Verslag der Arbeidsinspectie over 1938, uitgegeven door het Departement van Sociale Zaken, bevat, evenals vorige jaren, een lijvig boekdeel. Het geeft ons o.a. een beeld van de naleving der arbeidswet, of beter gezegd het niet naleven daarvan, zomede van de ergerlijke toestanden, die in deze verlichte tijd nog altijd op het terrein van de arbeid bestaan, waartegen de arbeidersbeweging nu al tientallen jaren de strijd voert.

Wij zullen ons moeten bepalen tot het doen van hier en daar een greep uit het verslag, waaruit blijkt, dat ook in deze tijd nog de werkgeversklasse de uitbuiting op de arbeidende massa's ongebreideld zou uitoefenen (evenals een halve eeuw geleden) wanneer zij niet door wettelijke beschermende maatregelen en door het optreden door de arbeiders zelf aan de teugel werd gehouden.

STELSELMATIGE OVERTREDING VAN DE ARBEIDSWET.

Het algemeen oordeel, aldus het verslag, omtrent de naleving van de verschillende bepalingen der arbeidswet, kan nog niet onverdeeld gunstig luiden. Het streven van te veel werkgevers leidt nog tot stelselmatige overtreding van de in deze wet neergelegde voorschriften. Het uitoefenen van een intensieve en onverflauwde contrôle blijft dan ook geboden, hetgeen evenzeer blijkt uit het totaal aantal der in dit verslagjaar opgemaakte processen-verbaal, dat ten opzichte van het vorige jaar wederom een stijging vertoont en wel van 16.671 in 1937 tot 18.891 in 1938. Helaas moest ook dit jaar worden geconstateerd, dat ook de werknemers aan de arbeidsinspectie bij de uitoefening van haar taak meermalen niet die medewerking verlenen, welke redelijkerwijze van hen kan worden verwacht.

Ook in het afgelopen jaar werd zoveel mogelijk gestreefd naar beperking van het overwerk, zulks in verband met de slechts langzaam teruggaande en nog immer zeer verontrustende omvang der werkloosheid. Verschillende bijzondere omstandigheden zijn echter oorzaak geweest, dat het resultaat van dit streven in de cijfers omtrent het aantal verleende vergunningen voor overwerk niet tot uiting komt.

Hoewel dus door de arbeidsinspectie gestreefd is naar beperking van overwerk, is men toch niet er in geslaagd, het aantal overwerkvergunningen te verminderen. Het aantal verleende vergunningen voor overwerk bedroeg in 1938: 26.144. In 1937 was dit aantal 26.135. Terwijl in December 1938 het aantal ingeschreven werklozen 433.646 bedroeg (ongeveer hetzelfde aantal als een jaar terug), werd nog altijd aan de bedrijven toegestaan om op grote schaal overuren te laten maken. In veel gevallen wordt het geven van overwerkvergunning gemotiveerd met: gebrek aan vakbekwame arbeiders. In hoeverre aan deze bewering waarde kan worden gehecht, hebben wij meermalen in „De Arbeid" uiteengezet.

OVERTREDING VAN HET VERBOD VAN KINDERARBEID.

De snelle stijging, welke het aantal processen-verbaal, opgemaakt wegens overtreding van het desbetreffende artikel inzake het verbod van kinderarbeid, nu reeds gedurende ettelijke jaren vertoond, werd ook in dit verslagjaar voortgezet en wel van 528 in 1937 tot 625 in 1938, een stijging dus van bijna 20%. Van dit aantal werden 34 processen-verbaal opgemaakt door de arbeidsinspectie, 360 door de gemeentepolitie, 126 door de rijksveldwacht en 105 door de koninklijke marechausé.

De processen-verbaal betroffen de volgende werkzaamheden: arbeid in febrieken of werkplaatsen 114; broodbezorgen 86; courantenbezorgen 70; loopwerk van andere aard 211; verschillende andere werkzaamheden 77; totaal 625.

De opgelegde geldboeten varieerden van f 0.50 tot f 40.—. Overtreding van het verbod van kinderarbeid aan boord van zeeschepen of vissersvaartuigen, werd eenmaal geconstateerd.

Bij de arbeidsinspectie werden omtrent 358 leerplichtige kinderen en 87 niet leerplichtige kinderen gegevens ontvangen, dat in fabrieken of werkplaatsen, dan wel in overige bedrijven gewerkt werd.

DE ZWARE EN GEVAARLIJKE ARBEID VOOR JEUGDIGEN.

Ook in het afgelopen jaar werden verschillende gevallen van kinderexploitatie geconstateerd. Enkele voorbeelden mogen hier vermelding vinden.

Een jongen van 13 jaar werd op de weg aangetroffen, terwijl hij een handkar met zakken aardappelen met een gewicht van ± 500 K.G. voortduwde, welke arbeid kennelijk te grote krachtsinspanning van hem vorderde. De jongen verdiende een bedrag van f 0.35 per week! Het tegen zijn patroon opgemaakte proces-verbaal leidde tot een boete van 2 maal f 5.—.

Een ander geval betrof eveneens een 13-jarige jongen, die te 20 uur nog arbeid in een rijwielherstelplaats verrichtte, hetgeen reeds geruime tijd door hem placht te geschieden. Het hoofd der onderneming trof een schikking van f 3.—.

Een consumptie-ijsverkoper deed een kind van 11 jaar arbeid verrichten bestaande in het voortduwen van een transport-driewieler over de openbare weg met de bedoeling aan voorbijgangers ijs te verkopen. Het opgemaakte verbaal had een boete van f 2.— tot gevolg.

Nog enkele gevallen werden aangetroffen, waarin kinderen beneden 14 jaar arbeid verrichtten, bestaande in het voortbewegen van transportdriewielers, welke arbeid op grond van het bepaalde in artikel 4 van het arbeidsbesluit van 1920 niet door personen beneden 16 jaar mag geschieden. In deze gevallen werd dus een dubbele overtreding begaan.

Tegen den werkgever van een leerplichtigen jongen van 13 jaar werd proces-verbaal opgemaakt, omdat hij hem in de straten met een groot reclamebord, hetwelk aan een stok was bevestigd, liet wandelen. (Schikking f 1.—).

Een tweetal leerplichtige kinderen van 13 jaar werd op het dak van een in aanbouw zijnd huis aangetroffen, terwijl zij bezig waren met het aangeven van dakpannen. Het tegen het hoofd van het bouwbedrijf opgemaakt proces-verbaal leidde tot een boete van 2 maal f 3.—.

Een schoenfabrikant werd veroordeeld tot een geldboete van f 40.— omdat hij een kind beneden 14 jaar fabrieksarbeid had laten verrichten.

In het verslag wordt voorts vermeld een reeks van gevallen, waarin men jeugdige personen zware, dan wel gevaarlijke arbeid laat verrichten, hetgeen krachtens de Arbeidswet van 1920 verboden is. Het valt daarbij op, ook als de jongens bij het verrichten van zware en gevaarvolle arbeid een ongeval hebben bekomen, dat de straffen, aan de overtreders, de betrokken werkgevers, opgelegd, zeer licht zijn. Als regel moet een kleine boete betaald worden.

OVERTREDING INZAKE ARBEIDS- EN RUSTTIJDEN.

Er bestaat een verbod van transportarbeid op Zondag voor jeugdige personen en een rustdagbesluit voor transportarbeiders ter land. In 1938 werden 1078 processen-verbaal opgemaakt wegens overtreding van deze wettelijke maatregelen. Dit zijn de overtredingen, die geconstateerd werden en waartegen proces-verbaal werd opgemaakt.

Het spreekt vanzelf, dat het werkelijke aantal overtredingen veel groter is.

Ook in fabrieken of werkplaatsen, waarvoor een verbod van arbeid geldt, langer dan 8½ uur per dag en 48 uren per week, alsmede verbod van arbeid tussen 18 en 7 uur, komen vaak overtredingen voor. Volgens het verslag der Arbeidsinspectie bedroeg het aantal dezer overtredingen 1760 in 1938, tegen 1503 in 1937.

Daarbij komen dan nog 91 processen-verbaal wegens overtreding van het verbod van Zondagsarbeid en 581 processen-verbaal in 1938 (1937-527), wegens overtreding van het verbod van arbeid op Zaterdagmiddag.

Hiermede zijn wij niet compleet, want het totaal aantal bij proces-verbaal geconstateerde overtredingen van verbod van arbeid tijdens de op de arbeidslijst vermelde rusttijden, bedroeg in 1938 op fabrieken en werkplaatsen 6.479 (1937-5.945) en voor winkels, kantoren, apotheken, koffiehuizen en hotels- en verplegingsinrichtingen 7.888 (1937-7.080).

HUISARBEID.

Door middel van de moeilijk te controleren huisarbeid wordt wel de ergste uitbuiting, in het bijzonder op vrouwen en kinderen, toegepast. In het verslag wordt daarover o.m. medegedeeld:

De vele werkzaamheden, waarmede de arbeidsinspectie reeds is belast, maakten het bezwaarlijk om alle bekende huisarbeid een contrôlebezoek te brengen en een regelmatig toezicht op de naleving op de bepalingen der Huisarbeidswet 1923 uit et oefenen, alsmede speciale onderzoeken in te stellen.

Hetgeen bij de gebrachte bezoeken geconstateerd werd, gaf een bevestiging van de in het vorige Centraal Verslag reeds medegedeelde conclusie, dat de toestand in de huisindustrie nog verre van rooskleurig is. Dit betreft niet de ruimten, waarin die arbeid wordt verricht; in het algemeen voldoen deze aan de gestelde eisen. De misstanden betreffen meer de zeer lange arbeidstijden en het tempo, waartoe de huisarbeider gedwongen wordt om bij de zeer lage stuklonen een enigszins behoorlijk inkomen te bereiken.

Zoals het vorige jaar reeds werd opgemerkt, zijn de tijden opgenomen in de tarieven, van de collectieve arbeidsovereenkomst voor het kledingsbedrijf reeds van die aard, dat het werk daarin moeilijk gereed kan komen. Deze moeilijkheid neemt nog toe, wanneer de werkgever zich niet aan de tarieven houdt en nog krappere werktijden vaststelt. In die gevallen is de huisarbeiders, wil hij een behoorlijk loon verdienen, genoodzaakt zeer lange werkdagen te maken, waarbij nacht- en zelfs Zondagsarbeid niet zijn uitgesloetn.

Verschillende malen werd weder waargenomen, dat een huisarbeider werkweken maakte van 100 en meer uren.

Een gehuwde huisarbeidster werkte in de nazomer aan het vervaardigen van pyama's waarmede zij 4 gulden tot 6 gulden per week verdiende. (Jongenspyama's 15 ct., damespyama's 18 à 20 cent per stuk). Om een loon van f 7.50 per week te bereiken, moest zij van 6 tot 24 uur werken, welke werktijd slechts werd onderbroken voor het verrichten van het allernoodzakelijkste huishoudelijke werk en het nuttigen van maaltijden.

Een geval van lange werkdagen, als gevolg van geringe loonbetaling, werd geconstateerd bij een weduwe en haar dochter. De dochter, die als dienstbode werkzaam was, was wegens hulpbehoevendheid der moeder met deze gaan samenwonen. Nadat de spaarpenningen waren opgeteerd, werden inkomsten gezocht en gevonden met het verrichten van borduurwerk voor een tricotage-fabriek. Bij een bezoek bleek, dat het meisje voor het borduren van 609 stuks, meest broekjes en jurkjes, een bedrag van f 21.12 had ontvangen. Hiervoor had zij gedurende een maand tot laat in de avond moeten werken en zelfs arbeid op Zondag moeten verrichten, o.a. had zij voor het borduren van 26 jurkjes en 28 kruipbroekjes, waarvoor zij respectievelijk f 1.30 en 0.84 betaald kreeg, twee dagen achtereen van 'smorgens vroeg tot 'savonds laat (23 uur) moeten werken.

De huisarbeider moet steeds gereed staan voor den werkgever, wil hij zijn werk niet verliezen. Bij een huisarbeider kwam het voor, dat op Zaterdag te 21 uur 30 nog werk werd gebracht, waaraan 5 uren arbeid te verrichten viel, met de opdracht dit direct af te werken.

Overigens werd meermalen de klacht vernomen, dat de huisarbeid zo weinig vast werk verschaft. In drukke tijden moeten zeer lange werktijden worden gemaakt, dikwijls met hulp van familieleden, waartegenover tijden van grote slapte staan. Bij contrôle-bezoeken te Rotterdam werden 33 kleermakers geheel werkloos aangetroffen.

Eveneens wordt dikwijls de grief geuit, dat er zoveel tijd verloren gaat met het halen en brengen van het goed, vooral, omdat niet altijd onmiddellijk nieuw werk medegegeven wordt.

Een kleermaker, die ver van de zaak woonde, vond hiervoor een oplossing door het vragen en verkrijgen van een plaats op het atelier voor reparatiewerk. Hij voorkwam hierdoor tijdverlies en kwam, wanneer er werk was, het eerst aan bod. Was er geen werk, dan zat hij op het atelier geduldig te wachten. Alleen de werkuren werden uitbetaald.

Het periodieke toezicht, dat de werkgever verplicht is uit te oefenen op de ruimten, waarin voor zijn onderneming huisarbeid wordt verricht, blijkt veelal nog te wensen over te laten.

Wanneer de aandacht van den werkgever wordt gevestigd op één of andere ongewenste toestand in het werklokaal van den huisarbeider, is dikwijls het gevolg, dat de huisarbeider geen werk meer krijgt.

Tegen Onrecht en Verwaarlozing

Klassestrijd

Onder de streep

M. HART

OP WEG NAAR HET COMMUNO-NAZISME?

I.

Wij vertalen dit artikel uit het emigrantentijdschrift te Parijs „Sozialistische Warte" van 7 December 1939.

Het behandelt de vaak opgeworpen vraag van de **duurzaamheid** van de samenwerking tussen Hitler en Stalin.

Meermalen wordt die vraag in de discussies aangesneden, hetzij in deze vorm: „Wanneer zullen de oorlogvoerende landen in het Westen een compromis sluiten en Hitler vrijheid van handelen geven tegen Moskou?" dan wel in de andere vorm: „Zal Stalin de sociale revolutie in Duitsland brengen?"

Men leze de beschouwing met aandacht.

(Red. „Arbeid".)

De politieke gangsterpractijken, die sedert enige maanden gemeenschappelijk door Stalin en Hitler volbracht worden, hebben nu, na de overval op het kleine Finland weer de vraag actueel gemaakt: zal men nu Russen en Duitsers gemeenschappelijk beoorlogen; zal men nu Stalin en Hitler allebei als „agressoren" behandelen, d.w.z. **zal men hen beiden met vernietiging bedreigen?** Het ziet er voor het ogenblik helemaal niet naar uit, dat zo iets gebeuren zou en dat niet, omdat men met de overval op Finland accoord zou gaan, dan wel uit andere motieven zou sympathiseren met het Stalinisme. Er is echter een reeks van overwegingen, die zich verzetten tegen een snel strafgericht over de beide aanvallers.

Men zegt (en het is niet onjuist): op die manier zou men olie op het vuur werpen. Men zou Rusland en het Derde Rijk met geweld op elkaar drijven, zodat zij dan — op leven en dood aan elkaar verbonden — juist die eenheid zouden vormen, die men tot dusver door het brengen van offers had willen vermijden door de Russen voorzichtiger aan te pakken dan de Duitsers.

Maar is het zo zeker, dat zij los van elkaar gehouden kunnen worden? Spelen zij misschien niet een spel met goed ingestudeerde rollen, waaruit hier en daar de mogelijkheid naar voren schijnt te komen, dat zij met elkaar over het een of het ander in tegenstelling zouden kunnen komen, een mogelijkheid, die dan altijd weer motieven oplevert om moeite te doen Rusland te doen volharden in zijn wat eigenaardige „neutraliteit"?

De beide despoten en hun talrijke, schaamteloze baatzuchtige dan wel dwepende volgelingen hebben wezenlijke voordelen te verwachten, wanneer zij werkelijk tot een volledig accoord komen. Een overwinning van het verenigde Kommuno-Nazisme over Europa zou het probleem van de nieuwe verdeling van de aarde bijna geheel in hun handen leggen. Geen andere groepering van grote mogendheden zou later zoveel kunnen bijeenroven als Stalin en Hitler bij een overwinning op de Westerse machten. Het zou later volstrekt niet tot een conflict tussen hen tweeën behoeven te komen. Wanneer Rusland in de Oostzee en in de Zwarte Zee veilig is, door de verovering van Finland en de Dardenellen, dan kan het aan latere, roofzuchtige bedoelingen van den vroegeren partner heel goed weerstand bieden. En die partner heeft in Zuid-Oost Europa heel wat te stelen in gebieden, die voor Rusland geen bijzondere waarde bezitten, wanneer het niet zou gaan om het weer opkomen van het Pan-Slavisme. Doch een dergelijk onzinnig ideaal kan men evenmin bij de Stalinisten verwachten als bij de Hitlerianen dat van de bevrijding der Duitse „volksgenoten". Als de voornaamste beweegreden der beide groepen moet men voor de allernaaste tijd alleen maar de strijd om de macht zien. Die macht zullen zij met alle middelen verdedigen — dus ook met het prijsgeven van hun bijzondere standpunten, wanneer zij dit voor hun bedenkelijke doeleinden nodig achten. In het prijsgeven van oude parolen zijn de Kommuno-Nazi's tot dusver al een heel eind gegaan. Nadat Von Ribbentrop en Stalin met elkaar voorkwamen op reclamefoto's, bestond er voor de lakeien geen belemmering meer. Von Ribbentrop oordeelde, dat „Hitler en Stalin tot vriendschap besloten" hadden; Herr Dr. Ley was van oordeel, dat de tegenwoordige strijd tegen het kapitalisme ging en dat het imperialisme iets afschuwelijks was; voor de krasse bespotting van de Finnen, dat zij de Russen bedreigd zouden hebben, werden de Russen in Berlijn natuurlijk niet op de vingers getikt.

De Russen zelf kunnen op prestaties wijzen als het gaat om een record in brutaliteit. Korte tijd geleden vond het Moskouse blad „Izvestia" („principieel" zoals de vroegere Marxistische schriftgeleerden en verachters van ethische idealen nu eenmaal zijn) een uitgebreide motivering voor het krasse verraad van vadertje Stalin. Het opperhoofd der terroristen, die de oudste kameraden van Lenin op een manier uit de weg liet ruimen, die waarschijnlijk alleen bij de achterlijkste volkeren haar gelijkenis heeft, deze in wekelijkse illustraties dikwijls als de „goedmoedige" voorgestelde voornaamste bezoedelaar van het socialistische ideaal en de mensheid, Stalin en zijn lakeienpers — deze vrienden van Hitler en Gestapo-agenten veroorloofden zich met humanitaire argumenten tegen de opvatting te strijden, dat het Hitlerisme uitgeroeid zou moeten worden. Elkeen had het recht van vrije mening, aldus schreven de Moskouse procesfabrikanten, wier handen nog kleefden van het bloed der door een lakeienjustitie uit de weg geruimden. — Nog krasser was de brief, die Molotof kort geleden aan den secretaris van de Volkenbond deed toekomen. Het is verstandig met den schrijver van die brief alleen nog maar met handschoenen of met gloeiende tangen om te gaan. Daarvan moet men zeker gebruik maken en wanneer hier of daar een volgeling van de Komintern nog eens over imperialistische, fascistische, kapitalistische of andere onaangename en verwerpelijke acties klaagt, dan moet men hem deze brief ter lezing voorhouden. Men zal in de geschiedenis der volkeren, die zelf als leermeester voor anderen willen optreden, lang moeten zoeken vóór men een dergelijke brief kan ontdekken. Daarbij moet men er rekening mee houden, dat toch reeds het zwakke Finland de bluf van de Russen onthult en dat deze als „regering" een of andere Kominternambtenaar gebruikt hebben, waarmee zij blijkbaar een dienst wilden bewijzen aan het zelfbeschikkingsrecht der volkeren. (Slot volgt).

Nederlandse Verdraagzaamheid

„Coppers had bekendheid verworven door in 1933 als bestuurder van het vliegtuig D 11 de muiterij op de „Zeven Provinciën" te bedwingen."

„Het Landstormblad". Januari 1940.

In 1934 kwam bij de Algemene Landsdrukkerij te Den Haag het officiële rapport uit over „De ongeregeldheden bij de Koninklijke Marine in Nederlands-Indië, in de aanvang van 1933".

Op Zaterdag 10 Februari 1933 zegevierde het gezag over de bemanning van de boot, die toen de naam „Zeven Provinciën" voerde.

Zeven jaar is het geleden, dat de Nederlandse verdraagzaamheid de weg van machtsvertoon en geweld verkoos boven die van overleg en overreding.

Enige weken terug verongelukte de vliegenier Coppers, die als luitenant bij de marine het onheil aan boord van de „Zeven Provinciën" stichtte.

De officiële informatie over het drama van 10 Februari 1933 ontlenen wij aan blz. 98 e.v. van het rapport:

„De orders voor het optreden tegen het muitende schip waren nader besproken door den Commandant van het tijdelijke vliegkamp te Oosthaven in een bijeenkomst van alle bij de operatie betrokken officieren, in de namiddag van 9 Februari. Naar eerst zeer onlangs gebleken is, is de officier, die tenslotte de bom wierp, **volgens eigen verklaring hierbij niet tegenwoordig geweest.** Hij had zich reeds naar het meer landwaarts in gelegen hotel begeven. In dat hotel heeft evenbedoelde officier echter van een collega, met wien hij de kamer deelde, **een en ander omtrent de gehouden besprekingen vernomen.**

Verder verklaart hij dat, op last van den groepscommandant, de groepswaarnemer met hem besproken heeft, wat er zou gebeuren, indien het leidende vliegtuig zou uitvallen.

In dat geval zou de groepswaarnemer de leiding overnemen.

Hij herinnert zich uit het gesprek, dat eerst een sommatietelegram zou uitgaan en acht het waarschijnlijk, dat toen ook is medegedeeld, dat de eerste bom een waarschuwingsbom voor het schip zou zijn. Van voornoemden kamergenoot had hij bovendien reeds omtrent een waarschuwingsbom gehoord, want in de loop van dat gesprek had deze officier gezegd: een bom voor de boeg, een op de bak en een in de pijp.

In de ochtend van 10 Februari maakte de commandant van het tijdelijke vliegkamp te Oosthaven aan alle betrokkenen bekend, dat na 7 uur de toestand intrad, waarbij het muitende schip als vijand beschouwd moest worden.

Bij het daarop volgende vertrek viel het groepsvliegtuig der Dorniergroep, door het afslaan der motoren, uit. Aan het tweede vliegtuig werd daarop met de armen geseind: „Opdracht overnemen", welk sein ook door het derde vliegtuig werd opgenomen. Toen bleek, dat ook het tweede vliegtuig niet kon starten, nam de officier in het derde vliegtuig de opdracht over om zich naar het rendez-vous met het voorvliegende vliegtuig bij Vlakke Hoek te begeven. Dit laatste moest echter een noodlanding maken, waarop de officier in het enige overblijvende Dorniervliegtuig van de voor actie aangewezen groep zich verplicht moest achten om de verdere uitvoering der actie te leiden; hij heeft toen terecht de uitvoering der actie op zich genomen.

In de korte tijd, waarover hij voor de aanvang dier actie beschikte, moest hij zijn gehele optreden overdenken en uit zijn hoofd het sommatie-sein opstellen. Daar bovendien de seincommunicatie veel aandacht vergde, was voor rustig overwegen weinig tijd beschikbaar; hij moest n.l. de radiocommunicatie met den Eskader-commandant onderhouden, met het vliegtuig, dat een noodlanding had gemaakt en met de T-vliegtuigen. Hij moest uit zijn hoofd het sommatietelegram opstellen, — waarin hij volkomen is geslaagd — en verzenden door verbinding te zoeken met het muitende schip, waartoe hij in een andere golflengte moest overgaan. Hij realiseerde zich dat er een zekere tegenspraak bestond tussen enerzijds de juist ontvangen order om het muitende schip als vijand te beschouwen en anderzijds het werpen van een waarschuwingsbom. Hij kwam tot de conclusie, dat aan de laatst ontvangen order de voorrang moest worden gegeven en dus het werpen van een waarschuwingsbom achterwege gelaten diende te worden.

Toen door het muitende schip geen gevolg werd gegeven aan de sommatie, **wierp hij, jagersgewijze richtend, op een punt 10 M. voor de boeg van Hr. Ms. „De Zeven Provinciën", de bom,** met de bedoeling om het schip ter hoogte van de brug te treffen. De bom trof aan bakboord op het tentdek, naast de voorste schoorsteen, sloeg door het tentdek heen en ontplofte op het opperdek.

Tengevolge van de ontploffing werden:

Gedood:
3 Europese schepelingen;
16 Inlandse schepelingen (waarvan 6 vermist of onherkenbaar);

Zwaar gewond:
3 Europese schepelingen;
8 Inlandse schepelingen (van wie 4 later overleden);

Licht gewond:
1 officier;
1 Europees schepeling;
5 Inlandse schepelingen.

Verder werden de beide schoorstenen doorzeefd door springstukken en in het opperdek gaten geslagen; de brug werd gehavend, de dichtstbijzijnde sloepen werden beschadigd en er ontstond een lichte brand. Deze werd echter spoedig geblust.

Onmiddellijk na de bomaanval hees een Europees schepeling de witte vlag, waarna hij de machinekamertelegrafen op stop zette.

Door Hr. Ms. „De Zeven Provinciën" werd geseind:

„Lange golf defect. Waarschuw eskader. Witte vlag gehesen. Geven zich over. Snel medische hulp nodig".

Enige Europese schepelingen toonden op de kampanje een witte lap.

Enkele schepelingen, die vreesden dat de uitgebroken brand de bij de voorste kanonnen van 7,5 cm gereedstaande munitie zou kunnen bereiken, wierpen deze in zee.

Aan boord ontstond een grote paniek. Enige schepelingen sprongen over boord en werden later door andere schepen opgepikt. Velen liepen met een zwemvest om. De muiters smeten hun geweren weg; Inlandse schepelingen kwamen in groten getale naar achteruit lopen met de handen omhoog en op klagende toon roepende: „Toean, Toean!"

Dat echter niet allen onder de indruk van de door de bom aangerichte verwoestingen hun houding van verzet aanstonds lieten varen, blijkt wel uit het volgende:

De Inlandse korporaal-telegrafist R. werd na de bomaanval teruggevonden op de omloop van de commandotoren, enkele meters van zijn standplaats op de brug. Hoewel hij dodelijk was gewond, hief hij, toen een verpleger hem naderde, met zijn rechterhand zijn pistool op, dat hij op den verpleger richtte, zonder nog de kracht te hebben om af te vuren. Enkele ogenblikken daarna gaf hij de geest.

De officieren met de onder-officieren en de trouwgebleven Europese korporaals en manschappen namen weder bezit van het schip en herstelden de orde.

Alle overige schepen stoomden naar Hr. Ms. „De Zeven Provinciën" en streken daar hun sloepen, welke met gewapende detachementen en medische hulp langszij kwamen.

De vliegtuigen keerden naar Oosthaven, de onderzeeboten naar Tandjong-Priok terug.

Nadat de doden, de gewonden en de arrestanten over de verschillende schepen waren verdeeld, stoomden deze naar Tandjong-Priok, resp. naar het eiland Onrust.

De gewonden werden naar het Militair Hospitaal te Weltevreden vervoerd en de arrestanten werden in de quarantaine gebouwen op Onrust ondergebracht. Hr. Ms. „De Zeven Provinciën" stoomde op eigen kracht naar dit eiland en kwam daar ten anker; de voortstuwingsorganen waren volkomen intact gebleven.

Op Zaterdag 11 Februari had op de eilanden Purmerend en Kerkhof de begrafenis der gedoden plaats".

(Vet gezet door ons... Red. Arbeid).

Na dit bloedoffer bleek de rekening van het gezag nog niet vereffend. „Het recht had zijn loop"..... Nieuwe manifestatie van... „Nederlandse verdraagzaamheid".

De demonstratie van die beroemde verdraagzaamheid was even bloedig als duidelijk.

De Oorlog en zijn gevolgen

OORLOGSOMSTANDIGHEDEN EN LONEN.

(B.) Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft, na het verschijnen van haar publicatie op 16 December j.l. inzake ingevoerde loonsverhogingen of loonbijslagen sedert Augustus 1939, verscheidene nieuwe gegevens verzameld.

Nadat in de laatste publicatie er op is gewezen, dat door een niet onbelangrijk aantal ondernemingen tegen het einde van 1939 aan de betrokken arbeiders een bedrag in eens is uitgekeerd, welke gratificaties in de thans verstrekte gegevens buiten beschouwing zijn gelaten, wordt er aan herinnerd, dat de regering in December j.l. een bijslag van 5 pct.*) heeft toegekend op het loon der tewerkgestelden bij de werkverruiming alsmede op de werklozensteun. Dit geldt — volgens de voorlopige cijfers over December 1939 — 164.000 personen.

De publicatie vervolgt dan:

Wat het vrije bedrijf betreft, komt men — de reeds eerder bekende gegevens medegerekend — naar schatting tot een totaal van plus minus 280.000 à 290.000 personen werkzaam in industrie, landbouw, visserij of de verkeersbedrijven**), wien in de loop van de laatste vijf maanden een loonsverhoging of loonbijslag is toegekend. Tezamen met de arbeiders bij de werkverruimingen en de ingevolge de steunregeling gesteunde werklozen vormen zij een groep van plm. 450.000 personen, die dooreengenomen thans ongeveer 5 pct. meer inkomsten uit loon of steun genieten.

In welke verhouding staat dit cijfer nu tot het totale aantal beroepsbeoefenaren in Nederland? Laat men de bedrijfshoofden buiten beschouwing, dan bedroeg volgens de uitkomsten der laatste beroepstelling, die op 31 December 1930 gehouden is, het totaal aantal personen, dat op die datum een beroep uitoefende 2.514.000. Rekening houdende met een zekere aanwas der beroepsbeoefenaren in de verstreken jaren, zou men de verhouding van bovengenoemde groep van 450.000 personen tot het totaalcijfer ongeveer kunnen stellen op 1 : 6.

Onder dat totaalcijfer zijn ook begrepen categoriën als winkel- en kantoorpersoneel, handels- en kantoorbedienden, overheidspersoneel, huishoudelijk personeel, enz., welke óf nog geen verhoging van inkomsten genieten óf — indien dat wel reeds het geval is — ten aanzien waarvan geen gegevens daaromtrent bekend zijn. Beschouwt men uitsluitend de industrie, de landbouw, de visserij en het verkeerswezen, waaruit meerbedoelde groep van 450.000 in hoofdzaak voortspruit, dan is van die categoriën tezamen de verhouding te stellen op 1 : 4.*)

ENKELE OPMERKINGEN ONZERZIJDS.

Naar aanleiding van de eerste publicatie van het Bureau voor de Statistiek inzake loonsverhogingen in de eerste vier oorlogsmaanden, hebben wij opgemerkt, dat nog slechts een naar verhouding klein deel der Nederlandse arbeiders loonsverhoging had gekregen. En dan als regel nog slechts 5 pct. in de vorm van loonbijslag. De enige conclusie, waartoe men aan de hand van de gegevens, zowel van de prijsstijging als van de verkregen loonbijslagen, kon komen, was, dat er voor de Nederlandse arbeiders in de eerste oorlogsmaanden reeds grote achterstand was ontstaan.

In deze conclusie behoeven wij naar aanleiding van bovenstaande publicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek geen wijziging te brengen. Blijkens het gepubliceerde overzicht van het Amsterdamse Bureau voor de Statistiek waren de prijzen der levensbehoeften in December 1939 reeds met 6.9 pct. gestegen, de prijzen voor voeding alleen met 10.3 pct.

Voor de gesteunde werklozen, de werkverschaffingsarbeiders en de arbeiders in de bedrijven met lage lonen, maakt de uitgavepost voor voeding een overwegend deel uit van het geringe inkomen. Wij kunnen zonder overdrijving aannemen, dat voor deze omvangrijke groep de prijsstijging, dus de koopkrachtvermindering bijna het dubbele bedraagt van de verkregen 5 pct. duurtebijslag, waarbij dan nog komt, dat de bijslag eerst enige maanden na het intreden van de duurte gegeven werd.

Met de arbeiders (sters), die tot dusver geen loonsverhoging of toeslag verkregen, staat het er nog droeviger voor. Nemen wij de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek als juist aan, dan was de verhouding van arbeiders (met inbegrip van de gesteunden en werkverschaffingsarbeiders), die tot dusver een loonbijslag verkregen tot het totaal aantal arbeiders in dit land van 1, die iets kreeg en 6 niets.

In aanmerking nemende, dat de burgerlijke pers steeds voortgaat met haar waarschuwingen tegen loonsverhoging voor groepen arbeiders, die volgens haar mening al een enigszins ordentelijk loon hebben, waarbij dan het huichelachtige praatje wordt ten beste gegeven, n.l. dat wij allemaal in deze tijd offers moeten brengen, zal de arbeidersklasse er verstandig aan doen, wanneer zij actiever dan tot dusverre de strijd voor loonsverhoging aanbindt.

DE WERKLOOSHEID.

De minister van Sociale Zaken heeft in zijn Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer medegedeeld, dat het aantal geheel werklozen onder de als werkzoekende ingeschrevenen bij de organen der openbare Arbeidsbemiddeling (met inbegrip van hen, die bij werkverruimingen waren geplaatst) bedroeg in de aanvang van Juli en eind November:

in 1933 . . .	276.000	en 320.000
in 1934 . . .	294.000	en 354.000
in 1935 . . .	332.000	en 414.000
in 1936 . . .	378.000	en 415.000
in 1937 . . .	313.000	en 378.000
in 1938 . . .	310.000	en 347.000
in 1939 . . .	256.000	en 258.000

Het najaar heeft op zichzelf steeds een invloed tot vergroting van de werkloosheid. Uit de cijfers blijkt, dat in vorige jaren in dit jaargetijde een vermeerdering van 37.000 tot 82.000 ingeschreven werklozen werd waargenomen, maar dat de toeneming zich in 1939 beperkte tot 2000. Men zou hierin een aanwijzing kunnen zien, dat de normale seizoenstijging door de mobilisatie vrijwel is opgevangen, ofschoon men bij het trekken van een conclusie in deze voor ons bedrijfsleven zo bijzondere tijdsomstandigheden ook rekening moet houden met andere factoren.

Het Internationale Arbeidsbureau heeft een studie gewijd aan de gevolgen, die de oorlog op de werkloosheid heeft gehad. Het feit, dat veel arbeidersplaatsen door de mobilisatie zijn vrijgekomen en bovendien het werk in de wapenfabrieken is toegenomen, maakte een daling der werkloosheidscijfers waarschijnlijk.

Het Bureau komt echter tot de conclusie, dat ondanks deze factoren de werkloosheid overal is toegenomen, maar dat de oorlog de minst ongunstige invloed op de werkloosheid gehad heeft in Nederland, waar slechts een zeer bescheiden toeneming der werkloosheid plaats vond en in Zwitserland, waar het aantal werklozen zelfs iets is gedaald.

Wij voor ons zijn van mening, dat het werkloosheidscijfer van Nederland aan het eind van November, dus na drie oorlogsmaanden, wel allerminst gunstig is, al heeft dan de oorlog minder ongunstige invloed op de werkloosheid in dit land gehad dan in andere landen. Er zijn ongeveer 300.000 arbeiders gemobiliseerd. In 1938 bedroeg de vermeerdering der seizoenwerkloosheid 37.000, in 1939 was deze toeneming beperkt tot 2000. Op zichzelf beschouwd is dus het werkloosheidscijfer van eind November 1939 gunstiger, dan zulks op hetzelfde tijdstip 1938 het geval was. Maar gezien het groot aantal arbeiders uit de bedrijven, dat is gemobiliseerd, zou het aantal werklozen veel geringer moeten zijn. De oorlog, die grotere bedrijvigheid brengt in de oorlogsindustrie, veroorzaakt stagnatie in de normale bedrijvigheid. Wij leven, evenals in de jaren 1914/1918, in een tijd, dat de arbeid en de arbeidsbemiddeling bijna geheel op de vernietiging zijn ingesteld.

*) Onder bepaalde voorwaarden.

**) Over personeel werkzaam in de handel, winkels, op kantoren, banken enz. of in z.g. vrije beroepen zijn geen gegevens beschikbaar.

De winsten vloeien.

(B.) Terwijl de prijsstijging van de voeding reeds een stuk boven de 10% uitgaat, slechts een betrekkelijk klein deel der Nederlandse arbeiders als regel niet meer dan 5% loon- of steuntoeslag kreeg (het grootste deel kreeg nog minder of niets) en de burgerlijke pers waarschuwt om voorzichtig te zijn bij het toekennen van loonsverhoging, worden de verslagen van een aantal ondernemingen gepubliceerd, waaruit blijkt, dat de bedrijven in 1939 weer bevredigende winsten voor het kapitaal opleveren.

De gegevens hieromtrent zijn nog onvolledig. Voorzover wij die tot dusver in de pers vonden, laten wij ze hier volgen:

De „Koninklijke" kondigt een voorlopig dividend aan van 5%.

Heineken's Bierbrouwerij:

Ned. Verf- en Chemicaliën fabriek:
Winst f 1.483.779, dividend 8%.

Lindeteves-Stokvis: voorlopig dividend 5%.

Mijbouw-Mij. Billiton, voorlopig div. 5%.

De Wit's dekenindustrie: winst f 106.978, voorgesteld wordt deze winst bij de reserve te voegen.

Rotterdams Beleggings-consortium:
Winstsaldo f 717.003.

Zeeuwse Confectiefabriek:
Dividend 10% (vorig jaar 6%).

W. A. Scholten's aardappelmeelfabrieken: Netto winst f 129.708 (v. j. f 97.379). Dividend preferente aandelen: 6% (gewone aandelen 4% (vorig jaar 3%).

Holland Amerika Lijn: Dividend 8% (v.j. 5%). Het winstsaldo over 1939 bedroeg: f 9.367.459 (vorig jaar f 5.598.974).

Rotterdamse Bank: onveranderd dividend 5%, terwijl een millioen gulden naar de bijzondere reserve wordt overgebracht.

Steenkolenmijn Willem-Sophia:
Winst f 561.355 (vorig jaar f 437.563).

De Dominiale mijn keert een voorlopig dividend uit van f 120.— per aandeel. Dat is alvast een flink voorschot aan de aandeelhouders op de winst, die over het boekjaar Mei 1939—Mei 1940 wordt gemaakt.

Deze cijfers zeggen, dat het kapitaal ook in 1939 weer rijker is geworden. Van de scheepvaartondernemingen vinden wij alleen nog maar de Holland-Amerika-Lijn. De cijfers van deze maatschappij, die enige jaren geleden met ons belastinggeld door de overheid rijkelijk werd gesteund, mogen er zijn. Het winstsaldo is in één jaar bijna verdubbeld en het voorgestelde dividend bedraagt 8%, of 3% meer dan een jaar tevoren.

De goudstroom rijst al meer en meer en de arbeiders zullen goed doen, daar rekening mede te houden bij het stellen van hun eisen voor een minder schriel bestaan.

40 jaar organisatie onder de Nederlandse zeelieden

(A.L.) De organisatie onder de Nederlandse zeelieden, die in het begin van deze eeuw tot stand kwam, n.l. op 6 Februari 1900, kwam niet zo maar uit de lucht vallen. De marxistische geschiedenis-opvatting stelt vast, dat het komen van de organisatie onder de zeelieden gelijktijdig plaats vond met een grote verandering in de Nederlandse koopvaardij. In de laatste 25 jaar van de vorige eeuw voltrok zich deze verandering door de overgang van de zeilvaart naar de stoomvaart. Dit bracht een gehele revolutie in het bedrijf teweeg. De ontwikkeling van de techniek, de algemene toepassing van stoom en electriciteit dwong den Nederlandsen reders meer en meer tot het in dienst stellen van stoomschepen en hiermede hield nauw verband de maatschappelijke positie van de arbeiders, die in dit bedrijf een bestaan vonden.

Op de oude zeilvaart gold voor den gezagvoerder als eerste gebod „Naast God, schipper op mijn schip". Dit kwam in het bijzonder uit bij het vaststellen van de gage. Den matrozen op de zeilschepen was het in de zomer soms mogelijk een maand gage van f 40.— te bedingen, terwijl dit in de winter dikwijls daalde tot f 24.— in de maand. Levende onder een oude wetgeving waren zij volkomen overgeleverd aan willekeur en rechteloosheid, en deze werd scherper en bruter, naarmate de kapitein vaster zat aan de opvattingen der oude school.

Het komen van de stoom in de koopvaardij bracht hierin een geweldige verandering. De matrozen op het zeilschip moesten een lange en moeilijke leertijd doormaken en zij vormden als het ware een afgesloten wereld, waar bijzondere rechten en plichten golden. Met het machinekamerpersoneel, de stokers en de tremmers, toen die hun entree deden op de koopvaardijvloot, was dit geheel anders, waardoor langzaam maar zeker de zeevaartbevolking scherp uitgesproken proletarisch karakter kreeg. Maar met dit alles was er nog niet veel verandering gekomen in de loon- en arbeidsvoorwaarden. De gages aan het eind van de vorige eeuw en in het begin van deze, waren voor stokers en matrozen vastgesteld op een minimum van f 30.—. De grote toevoer van nieuwe krachten deed het verlangen ontstaan om te komen tot het vormen van macht, teneinde op te kunnen treden tegen het grove onrecht en het brute optreden van de boven de zeelieden gestelde superieuren.

De onwetendheid en de onkunde van de zeelieden betreffende de wetsbepalingen en de monsterrol waren dikwijls oorzaak van hun opstandigheid.

De hier in het kort geschetste toestanden waren oorzaak, dat een aantal zeelieden van de K.N.S.M. in de middagschaft op 6 Februari 1900 in een café aan de Kattenburgergracht te Amsterdam bijeenkwam om te spreken over de wijze, waarop het tot organisatie kon komen. Op de avond van diezelfde dag kwam men tot de oprichting van de „Algemene Nederlandse Zeemansbond" en vanaf dit moment zou deze organisatie een belangrijke rol spelen en grootse daden tot stand brengen ter verbetering van de maatschappelijke positie der Nederlandse arbeiders.

Het zou ons te ver voeren om alle stukken strijd, die door deze organisatie werden gevoerd, hier te memoreren. **Boven alle stukken strijd uit staat de zeeliedenstaking** van 1911. En het was deze staking, die het duidelijke bewijs gaf op welk hoog peil de organisatie stond. Het was een internationaal program, waarvoor de zeelieden in dat jaar in staking gingen, gedragen door internationale solidariteit. Door het verraderlijke optreden van de reformistische bonzen der Duitse zeeliedenbeweging bracht deze staking niet, wat de zeelieden er van hadden verwacht. En al eindigde zij met de nederlaag, de resultaten, die na dien verkregen werden, waren van dien aard, dat er een belangrijke verbetering te constateren viel niet alleen, maar dat het brutale redersdom voortaan rekening zou houden met de georganiseerde macht der Nederlandse zeelieden.

Het overgrote deel van de oprichters der organisatie is reeds dood. Wij hebben slechts enkele namen te noemen; naast den ex-voorzitter van de Algemene Nederlandse Zeemansbond H. Ronner: Markman, Ebeling, Potjewijd, Manje, v. d. Plaats, etc. Nog enkele van deze pionniers zijn in het leven, zoals de ex-secretaris T. Bouwer en daarnaast één van de oude oprichters, die nog altijd behoort tot één van de actiefste leden van het N.A.S., n.l. onze kameraad H. Spits, die als havenarbeider nog altijd lid is van onze Nederlandse Federatie van Transportarbeiders, waarmede tevens wordt vastgesteld, dat de laatste kan terugzien op een 40-jarig lidmaatschap van de revolutionnaire arbeidersbeweging in ons land.

De zelfstandige zeeliedenorganisatie bestaat niet meer; mede als gevolg van de veranderingen, die er in het bedrijf plaatsvonden, n.l. de concentratie van het groot haven- en scheepvaartkapitaal, kwam in 1917 de Nederlandse Federatie van Transportarbeiders tot stand, waarvan vanaf die datum de zeelieden deel uitmaken.

In de staking van 1920 heeft, dank zij deze concentratie, de Federatie van Transportarbeiders een belangrijke rol kunnen spelen.

De groeiende invloed van de reformistische arbeidersbeweging en het niet aanwezig zijn van een werklozenkas voor de zeelieden bij de Federatie, zijn oorzaken, waarom de invloed van de N.A.S.-beweging onder de zeelieden belangrijk minder is geworden dan het was in de jaren daaraan voorafgaande. En toch blijkt zo nu en dan de geest onder de zeelieden steeds weer vaardig om tot daadwerkelijke strijd over te gaan. Wij hebben in verband hiermede maar te herinneren aan het optreden van de Rotterdamse en Amsterdamse zeelieden, toen de gevaren op zee door de oorlogstoestand groot werden. Daartegenover staat de wijze, waarop de reformistische leiding van de Centrale Bond dit daadwerkelijk optreden in de kiem heeft gesmoord. Dit laatste feit op zich zelf bewijst reeds de waarde van het bestaan ener organisatie onder de zeelieden, die doortrokken is van geest en dadendrang, als die leefde in die oude Algemene Nederlandse Zeemansbond.

Geen verlenging van de uitkeringsduur der werklozenkas

„Zij hadden geen hoge dunk van hun minister Van den Tempel."

(...dt.) Deze aanhaling is uit „De Arbeid" van 4 Februari j.l., artikel van den redacteur over „De ontbrekende factor". Zij geeft de mening weer van de sociaaldemokratische fractie in de Amsterdamse gemeenteraad, ten beste gegeven in een debat over enige tijdelijke verhoging van de steun aan de werklozen. De ernstige toestand dezer werklozen, met hun toch al te geringe steunbedragen, welke toestand zeer ernstig is verzwaard door de lange en strenge winter, was de aanleiding tot dit debat.

Wij nemen natuurlijk aan, dat onze redacteur de mening die de sociaal-demokratische fractie over haar minister ten beste gaf, juist heeft getypeerd. Wij voegen daaraan toe, dat minister Van den Tempel de afgelopen week opnieuw een bijdrage heeft geleverd ter versterking van de weinig hoge dunk, die zijn partijgenoten over hem kunnen hebben.

In het vorige nummer van „De Arbeid" is bekendheid gegeven aan een beroep van het bestuur van de Bouwvakfederatie op genoemden minister, om, met het oog op de ontzettend slechte omstandigheden en vooruitzichten voor de bouwvakarbeiders, te hunnen behoeve, de uitkeringsduur uit de werklozenkas, op kosten van het rijk te mogen verlengen. Er werd tevens op gewezen, dat overeenkomstige omstandigheden, de regering in de winter van 1929, eenzelfde maatregel hadden doen doorvoeren.

De besturen van de moderne en confessionele bonden hadden, zo bleek nadien, ongeveer te zelfder tijd, een zelfde verzoek naar den minister van Sociale Zaken doen uitgaan. Op deze wijze kwam vast te staan, dat enige organisaties, tezamen tellende een 80 à 90 duizend leden, de gevraagde maatregel noodzakelijk achten.

Minister Van den Tempel heeft echter ten overstaan daarvan, weer van zijn in „De Nederlandse Werkgever" en andere grote werkgeversbladen zo hooggeroemde „zelfstandigheid" **blijk gegeven.**

Hij heeft de gezamelijke verzoeken van de hand gewezen. Hij heeft het bestuur der Bouwvakfederatie, en naar men dus mag aannemen, ook aan de overige bouwvakarbeiders-organisaties, een schrijven gezonden van de volgende inhoud:

„Naar aanleiding van Uw terzijde vermeld schrijven deel ik U mede, dat het niet in mijn bedoeling ligt, maatregelen inzake verlenging van de uitkeringskeer der werklozenkassen voor rekening van het Rijk te treffen. Zij, die de volle uitkering uit de werklozenkas genoten hebben, kunnen eventueel door middel van de steunregeling verder geholpen worden. Ik moge U er op wijzen, dat ten deze de verhoudingen geheel anders zijn dan in 1929."

De omstandigheden zouden anders liggen dan in 1929. Dat de minister daarmede kennelijk niet bedoelt de zoveel langere duur en het zoveel strengere karakter van de winter dan in 1929, is duidelijk. Zijne Excellentie doelt hier op de door hem aangehaalde steunregeling. Maar hij vergeet, dat er talloos velen zijn, die om allerlei individuele redenen niet voor de steunregeling in aanmerking komen en indien al wel, heel vaak bedragen ontvangen, die lager liggen dan de uitkeringen uit de kassen.

Al deze mensen lijden ook nu ellende en al deze mensen zouden met de door de Bouwvakfederatie gevraagde maatregel weer enige tijd gebaat geweest zijn.

Maar deze sociaal-demokratische minister, die extra kolentoeslagjes per week vastgesteld verstrekt, waarvoor werklozen in Leeuwarden niet eens een half mud cokes kunnen kopen, telt al deze mensen niet. Hij heeft hen niet in de rekening en hij is zelfstandig genoeg, om ook met negatie van de verzoeken van de „erkende" organisaties, een redelijk verzoek af te wijzen.

Inderdaad, het wordt zelfs voor de meest welwillenden moeilijk, van dezen minister een hoge dunk te hebben of te houden.

Wie enige dunk van hem hadden, moeten zich wel steeds meer teleurgesteld gevoelen.

Sneeuwruimen zonder loon

(B.) Onder het hoofdje: **„Flinke werklozen"** vonden wij in de Nieuwe Rott. Crt. het volgend veelzeggend berichtje:

„Men schrijft ons uit Varsseveld:
Vele werklozen alhier zijn uit eigen beweging begonnen met opruimen van de sneeuw. Ze deden dit, ofschoon ze wisten, dat hun steungelden door deze werkzaamheden niet zouden kunnen worden verhoogd. Deze handelwijze wordt door de afdeling van de vereniging van Nederlandse Huisvrouwen en de Boerinnenbond op zó hoge prijs gesteld, dat ze dezen werklozen des middags een warme maaltijd in de landbouwschool hebben verschaft, welke door de leden van de verenigingen werden bereid." *)

Indien de hier bedoelde werklozen inderdaad vrijwillig en zonder dat daarvoor enige vergoeding wordt betaald met sneeuwruimen zijn begonnen, **dan kunnen wij de flinkheid van deze werklozen niet bewonderen.**

Practisch komt de handeling van deze werklozen hier op neer, dat zij het alles behalve aangename en vaak ongezonde karwei: sneeuwopruimen opknappen voor een hap warm eten. Dat vinden de dames van de Ned. huisvrouwenvereniging en de Boerinnenbond — en natuurlijk ook de redactie van de N.R.Ct. — een prachtdaad van die werklozen en zij krijgen daardoor tevens de gelegenheid om zich te weren op het gebied van de particuliere liefdadigheid.

Zeker, als motief geldt: er is geen geld om vergoeding voor sneeuwruimen te betalen. Welneen, daarvoor is geen geld. Maar in hetzelfde nummer van de N.R.Ct., waaraan wij bovenstaand berichtje ontlenen, vertelt de redactie in een hoofdartikel inzake „de winstbelasting", dat bij tal van grote lichamen (ondernemingen) salarissen boven f 10.000 worden betaald, die volkomen bona fide bezoldigingen zijn.

Kapitalistisch gesproken is dat volkomen normaal. De directeur-generaal van de Nederlandse spoorwegen heeft f 25.000 per jaar. Men beschouwt het ook als de gewoonste zaak, dat ter bestrijding van de lopende uitgaven van de mobilisatie **zeventien ton per dag** wordt uitgegeven. Maar gesteunde werklozen worden flinke kerels genoemd, wanneer zij zonder enige vergoeding in de barre koude en veelal onvoldoende gekleed en geschoeid, de sneeuw van de straten opruimen.

Het is niet anders dan een smoes, wanneer verteld wordt, **dat loon voor sneeuwruimen niet betaald kan worden.** Tot half December werkten er in dit land ongeveer 60.000 arbeiders in de werkverschaffing. De werkverschaffingen, die heel wat uitgaven voor rijk en gemeenten meebrengen, staan thans zeven à acht weken stop. Dat betekent voor de overheid bezuiniging, mede doordat in de afgelopen weken, talrijke werklozen hun uitkering ontvingen uit de werklozenkas.

Daarmede willen wij maar zeggen, dat bij goede wil door de overheid de nodige gelden zijn te vinden voor het sneeuwruimen tegen behoorlijke beloning.

*) Een soortgelijk bericht uit „De Telegraaf" van 3 Februari (ochtendblad):

„Dedemsvaart, 3 Febr. — Daartoe aangezocht door den burgemeester, mr. J. M. Ravesloot, hebben alle werklozen der gemeente Avereest, ruim tweehonderd in getal, zich spontaan bereid verklaard, om belangeloos ten bate van het plaatselijke en doorgaande verkeer, behulpzaam te zijn bij het sneeuwruimen. Dit geldt vooral voor het verkeer „Zwolle—Koevorden", „Balkbrug—Hogeveen" en „Balkbrug—Meppel"."

De bijval, die aldus handelende werklozen genieten en die uit dezelfde hoeken komt, waar steeds voor steunafbraak geijverd wordt, toont aan bewuste arbeiders aan, dat het dienstbetoon van de Varssevelders en Avereersters **tegen** het klassebelang der arbeiders ingaat.

Kascontrôle.

AMSTERDAM.

Ondergetekenden verklaren de boeken en bescheiden van den penningmeester „P.A.S.", Amsterdam, te hebben gecontrôleerd, vanaf **October t/m 31 December 1939** en in orde te hebben bevonden.

De Contrôle-Commissie:

w.g. D. Meijerink Jr.
w.g. L. L. Gerritse.
w.g. G. Otzen.

Januari 1940.

IN MEMORIAM
TOON SCHIMMER

Toon M. Schimmer is overleden.

Toon Schimmer, zoals wij hem allen in de Rotterdamse beweging en in het bijzonder in de afdeling Transport, kennen.

Zaterdag 20 Januari nog in het volle werk voor de organisatie, Maandagmorgen daaraanvolgend thuis gebleven en Vrijdag 26 Januari 's middags 1.30 uur weg.

Heel overrompeld en onverwacht dus. Woensdag 17 Januari toen wij 's avonds in de Maasstraat een bestuursvergadering hadden van de afd. Transport — waarbij door omstandigheden ook kam. Bouwman als voorzitter van het Federatie-bestuur aanwezig was, toen ging Toon na afloop van deze vergaering nog met ons mee tot aan het station D.P.

Zo'n laatste bestuursvergadering, de gang naar het station, het nog wat napraten gedrieën over dit en dat, doemt onverbiddelijk bij je op, als je een in alle opzichten meelevend kameraad zo onverwacht ziet weggerukt.

Pas 52 jaar. Een proleten-leven, strijd, steeds weer van de ene dag in de andere, een zware moeizame strijd, om het bestaan.

Havenarbeider. De laatste jaren als zovelen van zijn leeftijd niet meer direct nodig in het havenbedrijf. Ook nog wel om andere redenen niet één, dien men „wilde".

Een van de oude ploeg. Van een mentaliteit, waarmede „de oude garde" bezield was. Niet alle mensen passen zich met het zelfde gemak aan bij al het „nieuwe", dat in de bedrijven zo voetstoots wordt doorgevoerd.

Toon, organisatieman. Trouw, opofferingsgezind. Voor de organisatie werken op velerlei gebied. Nooit was hem iets te veel. Alles op te noemen, waar hij zich voor de organisatie mee bezighield, zou een lange lijst vormen. Naast bestuurder van Transport was hij lid van het P.A.S.-bestuur.

Het niet meer zijn van Toon heeft een leegte geslagen, welke niet gemakkelijk weer aan te vullen is.

In de plaatselijke beweging — dus bij het P.A.S.-werk en nog meer bij Transport, missen wij Toon reeds sterk in de enkele dagen, dat hij niet meer is, omdat hij er altoos was.

Een trouw kameraad, een overtuigd beginselvast oud-N.A.S.-kameraad, is weggegaan.

Zijn trouw en onbaatzuchtigheid aan onze beweging willen wij gaarne als voorbeeld voor ons zelf aanvaarden en voor anderen stellen.

Wij betuigen onze innige deelneming aan zijn achtergebleven vrouw en kinderen, die in hem ook zo enorm veel hebben verloren.

Voor het bestuur der afd. Transport,
Rotterdam

w.g. T. v. d. Berg
w.g. D. Groeneveld
w.g. W. Smid

Ontvangen lectuur.

„Rode October", Januarinummer, 5e jaargang, No. 1. Maandschrift R.S.A.P. Redactie: **W. Dolleman, H. Sneevliet en Tj. Woudstra.**

Dit nummer bevat een artikel van **Sneevliet** „Moskou ontketent oorlog" en van Tj. Woudstra „Kapitalistische Crisis en Nederlandse Landbouw. Laatstgenoemd artikel is van veel belang voor hen, die kennis van de verhoudingen in de landbouw willen opdoen. Het is een vervolgartikel en behandelt: De situatie van de landbouw en de crisis; Exporteren of sterven; Enkele cijfers; Twee maal twee en een oorlogsperiode; De wereld is veranderd.

(Het eerste artikel kwam in het Decembernummer van de 4e Jaargang voor; dit nummer is nog in beperkt aantal voorradig.

De beschouwing van Sneevliet gaat over de Russische inval in Finland en bespreekt: De uitkomsten van het Duits—Russische pakt; Stalin trok ten oorlog; Na 8 weken oorlog; de Internationale arbeidersbeweging en de Finse kwestie.

In dit nummer wordt een begin gemaakt met het brengen van Documentatie over de Arbeidersbeweging en de Oorlog, waarbij het „Manifest van het Internationaal Arbeidersfront tegen de oorlog" van 1 November 1939; twee uituitspraken uit de Verenigde Staten over de Russisch—Finse oorlog en een beoordeling van de rol der Sowjet-Unie door C. A. Smits en Fenner Brockway van de I.L.P.

* * *

Het tijdschrift kan voor /0.10 (+ /0.01½ portkosten) aan de Administratie van „De Vlam", Overtoom 468 I, Amsterdam-W., besteld worden.

Organisaties, die tenminste 10 nummers betrekken betalen /0.09. Voor grotere hoeveelheden afzonderlijke regeling.

ARBEIDERS
VERZEKERT UW LEVEN
bij
N.V. Levensverz. Maatschappij
„AURORA"
AMSTERDAM - HEERENGRACHT 62
Gunstige Polisvoorwaarden.

„AURORA"
sluit Volks-, Levens- en Pensioenverzekering